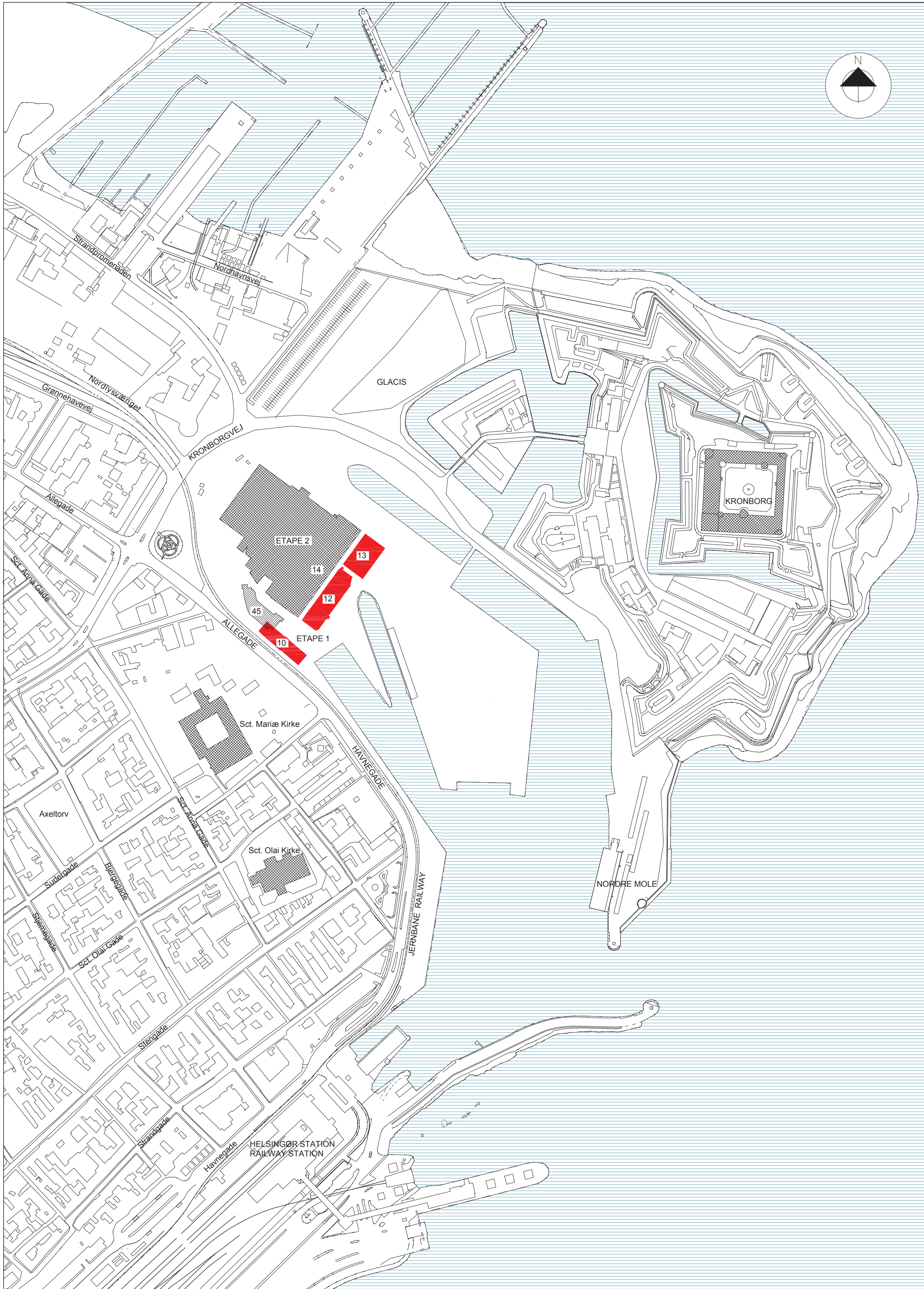

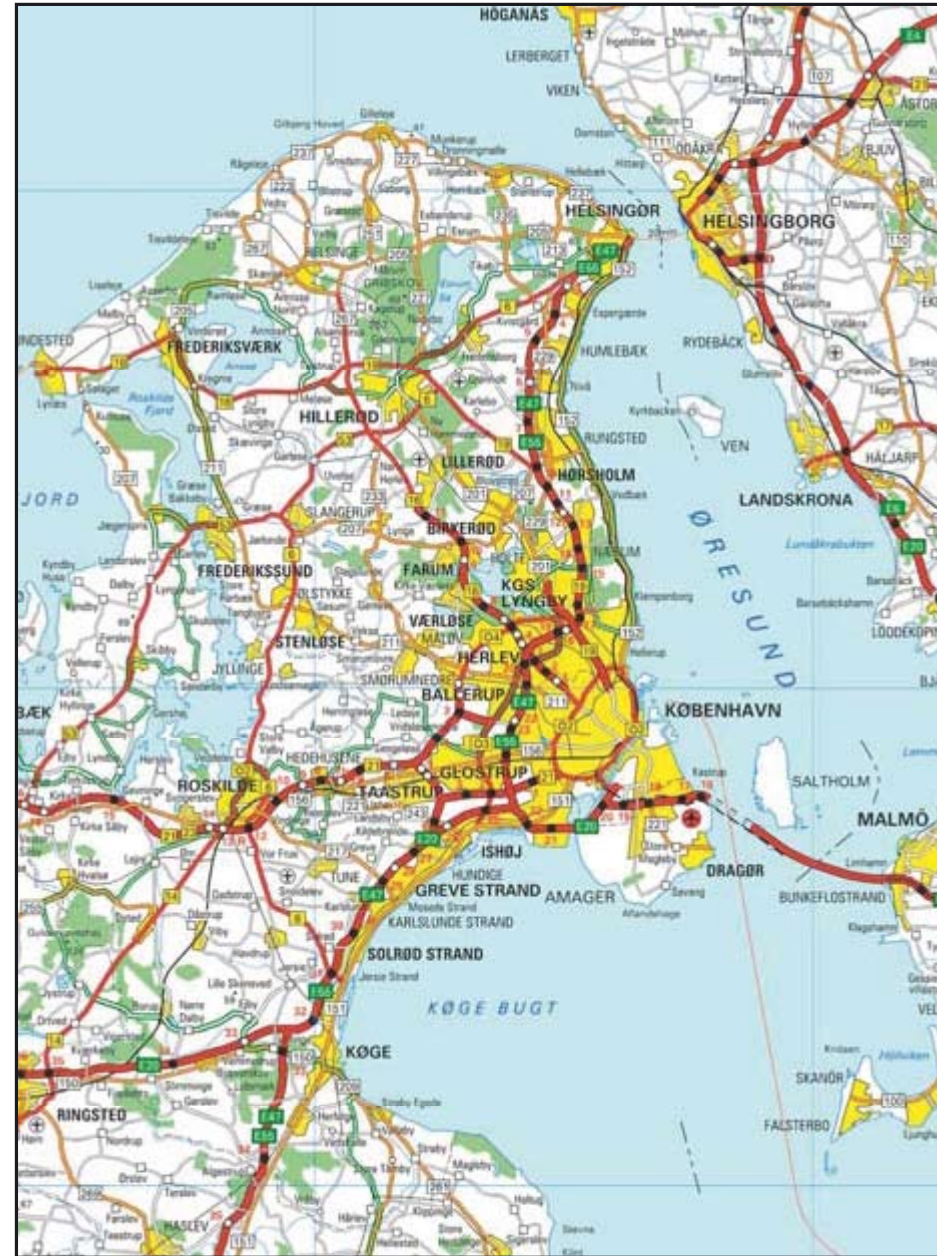
Kulturvarvet, Helsingör

examensarbete av Lena Sasson, examinator Leif Brodersen, handledare Birgitta Lundgren

- platsen/omgivningarna/tävlingen

Situationsplan i dag 1:3000

Öresund - översikt

Mitt examensarbete tar avstamp i programmet i en under våren pågående tävling. Tävlingen avser omvandling och utbyggnad av det före detta skeppsvarvsområdet i Helsingör till ett nytt kulturcentrum, Kulturvarvet. Tävlingen löper i två etapper då en stor del av området fram till år 2025 disponeras av industriföretaget H. V. Turbo.

Etapp 1 - berör byggnaderna 10, 12 och 13 närmast vattnet med en yta på drygt 9000 m2. Förutsättningarna för dessa byggnader är att om- och tillbyggnad får ske inom ett angivet område, att viss igenkännlighet måste beaktas men att byggnad 13 kan rivas.

Programmet omfattar bland annat ett modernt huvudbibliotek, två multifunktionella salar, utställningslokaler, möteslokaler, verkstäder, varvsmuseum och café.

Etapp 2 - avser resterande byggnader i området med en samlad yta på ca 20000 m2. Här tillåter detaljplaneringen av samtliga byggnader undantaget nr 14 och 45.

Programmet omfattar utbyggnad av etapp 1, stadsmuseum, öppna verkstäder, utställnings- och evenemangsalor, musikskola, utbildningsinstitutioner, teater- och konserthall.

I detta projekt har jag utgått ifrån de givna förutsättningarna vad gäller byggnaderna 10, 12 och 13 med ett något reviderat program. Huvudpunkterna i detta program är ett nytt huvudbibliotek, en "svart låda", en multifunktionell sal, utställningsytor samt magasin och verkstäder.

Projektet består av två delar. Den ena (första) berör skeppsvarvsområdets införlivande med staden. Den andra delen omfattar de aktuella byggnaderna, hur dessa gestaltas i en om- och tillbyggnad för att skapa de rum som ska göra det nya kulturcentret till en plats där människor vill vistas.

Nuläge

Helsingör är en modern industristad med mekaniska verkstäder, gummiindustri, bryggerier och livsmedelsindustri. Staden ligger på danska ön Själland endast fyra km väster om Helsingör och har cirka 60 000 invånare. Helsingör och Helsingborg ingår sedan några år i ett gemensamt infrastrukturprojekt, Europakorridoren, som bland annat syftar till en tunnelförbindelse mellan städerna.

Det gamla skeppsvarvsområdet ligger i nordöstra utkanten av Helsingörs gamla stadskärna, vid kajen mellan järnvägsstationen och Kronborgs slott. Områdets nordvästra del är omgärdad av högt stängsel, här finns idag industriverksamhet. I de tre byggnaderna (10, 12 och 13) närmast vattnet som utgör tävlingens första etapp är verksamheterna blandade, alltifrån kontor och kursverksamheter till verkstäder för skutbygge.

Idag är Helsingörs stadskärna avskuren från vattnet. Hamnen var sedan Öresundstullen infördes på 1400-talet stadens hjärta, men sedan skeppsvarvet grundades 1882 och tullen avskaffades har området varit mer eller mindre stängt för allmänheten och skilt staden från sitt vattennära läge. Söder om hamnområdet är det färjeterminalen och järnvägen som effektivt skärmar av staden från kustlinjen.

Lika frånvarande som vattnet är i den gamla staden, lika närvarande är slottet Kronborg. Slottet dominerar helt utsikten mot norr och öster och när helst man vänder runt ett gathörn sticker ett eller annat torn upp i fonden. Det är i området mellan Helsingörs domkyrka St Olai, St Marie kyrka och Kronborgs slott som varvet är placerat.

Kronborgs slott, byggt av Frederik II, finns med på UNESCO's världsarvslista och är ett av norra Europas mest betydande renässansslott och samtidigt en monumental militär fästning, nu återskapas man försvarsanläggningen med sina historiska bastioner och raveliner. Slottet har ca 200 000 besökare årligen.

Helsingörs södra kustlinje effektivt avskuren av järnvägsstationen och färjeterminalen.

Helsingörs gamla stadskärna innesluten mellan terminalområdet och hamnen.

Området före varvets stängning 1983

Området idag. Hallbyggnaderna på varvshalvön är rivna. Kronborg i fonden med sin delvis amputerade försvarsanläggning. Den asfalterade vägen går längs bastionerna ut till Nordre Mole.

Framtid. Varvshalvön är borta och en modern version av von Schötlens ravelin är återskapad. Körvägen till Nordre Mole är borta och fästningens bastioner är frigrävda och står åter direkt vattnet.

Kommunens vision

"Kulturvarvet ska vara ett kulturellt centrum för kunskap och kreativitet, upplevelse, utbildning och identitet, fyllt av liv på dygnets alla vakna timmar - 7 dagar i veckan. Det ska vara platsen där människor möts: barn, unga, vuxna, lokalbefolkning och turister - med andra ord mötesplatsen för det lokala och det globala".

Kulturvarvet spelar en avgörande roll i Helsingör Byråds önskan om att göra kultur, kreativitet och kunskap till en drivkraft för kommunens och regionens utveckling. Planen ger möjlighet att stärka stadens position och attraktionsvärde både lokalt, regionalt, nationellt och internationellt. Man hoppas också på att stärka Helsingörs roll som brofäste mellan Skandinavien och kontinenten.

Nytt kulturområde

Omdaning av det gamla varvsområdet är en del av en omfattande kultursatsning på en av Danmarks vackrast belägna platser. Man har träffat ett principbeslut om att flytta en rad kommunala kulturinstitutioner till varvsområdet och att försöka dra till sig kreativa kultur- och utbildningsinstitutioner.

Tre parallella projekt ska tillsammans göra varvsområdet till en plats där stadslivet kan utvecklas både inom- och utomhus.

- Kulturhavn Kronborg - ett landskapsprojekt som ska framhåva slottet Kronborgs enastående läge och öppna Helsingör mot vattnet. Kronborg frilägs och man skapar en levande förbindelse mellan stad, hamn och slott.
- Kulturvarvet - Helsingör styrker sin roll som aktiv kulturstad med den nya stadsdelen Kulturvarvet som binder samman staden, hamnen och slottet.
- Kronborg - slottet rustas med fler aktiviteter och bättre faciliteter och blir ett kulturellt centrum på internationell nivå.

Samtidigt arbetar man på att Handels- och Sjöfartsmuseet flyttar in den norra dockan mellan Kronborg och Kulturvarvet.

Sammantaget skapas ett helt nytt kulturområde med Kronborg som internationellt monument.

Slutsats

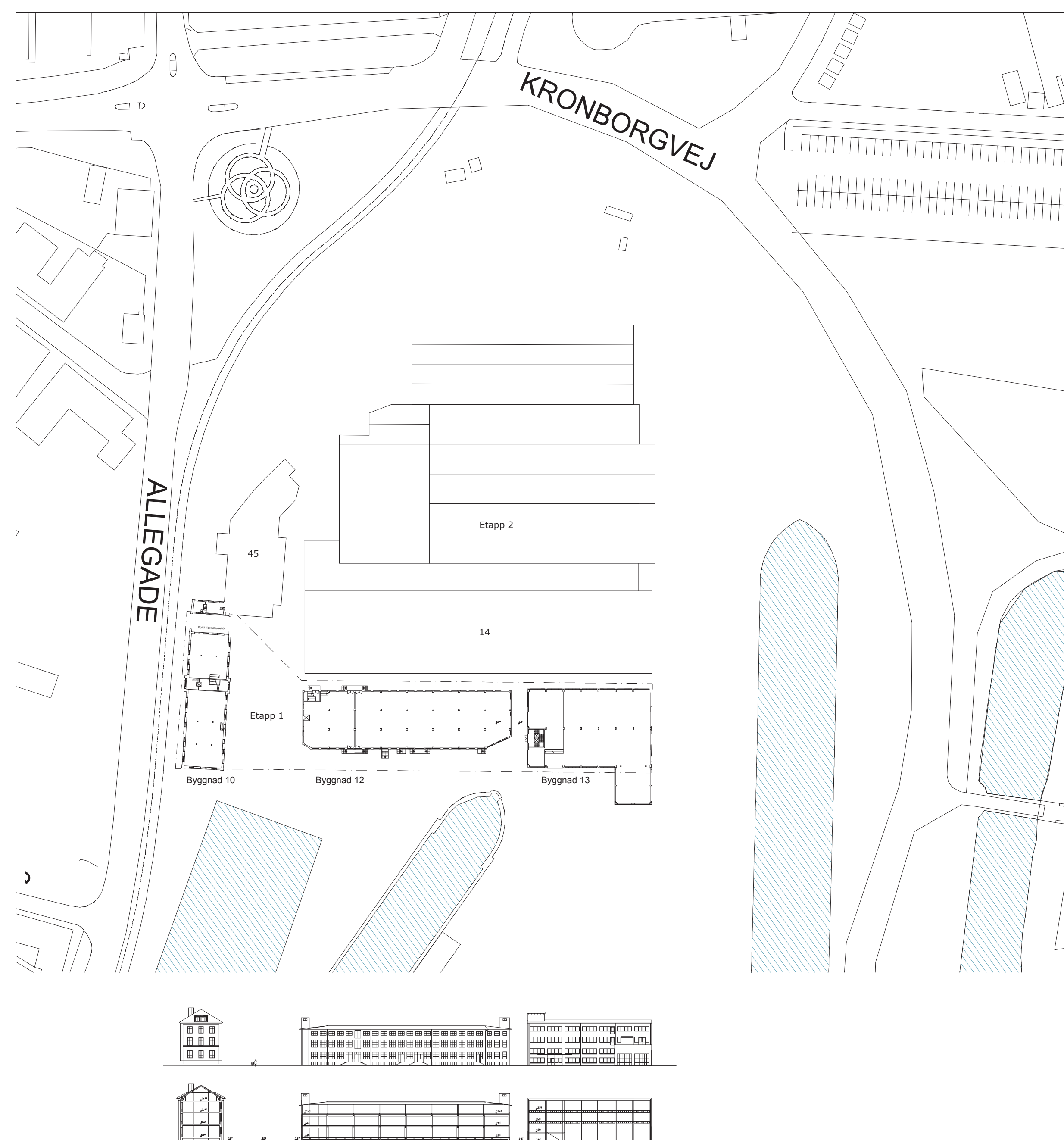
Staden vänder sig inåt, det finns idag givna platser att njuta av vattnet. Staden vänder även ryggen till varvsområdet och tävlingens uppgift blir därför att bryta isoleringen och skapa ett samspel mellan staden, kulturvarvet, hamnen och Kronborg.

Kulturvarvet ska uttrycka stadens puls och vara den plats där människor möts. En naturlig mötesplats med plats för all sorts aktivitet.

När man samlar in rad öppna kulturinstitutioner och kulturrelaterade aktiviteter vid vattnet får staden en ny generator i sitt gamla hjärta, hamnen. Hamnen och varvet var tidigare stadens nerv då många av invånarna hade sin sysselsättning där. Hamnen och varvet var också stadens förbindelse med omvärlden. Med kulturvarvet är målet att en hel stadsdel med en aktiv kultur- och kunskapsmiljö ska växa fram. Man vill skapa ett framtida kulturellt kraftcentrum både för invånare och turister. På så vis kommer varvsområdet och hamnen fortsätta vara en förbindelse med omvärlden.

Bakgrund - från varv till kultur

- Helsingör Skibsværft og Maskinbyggeri A/S grundas 1882. Något senare avskaffas Öresundstullen.
- När varvet stänger 1983 börjar en mer än 20 år lång diskussion om områdets framtid. I slutet av 1980-talet vill kommunen bygga bostäder och kontor på området.
- I mitten av 1990-talet säger danska staten nej till planerna, men ger klartecken för att bebygga området för kulturella och offentliga ändamål. Staten vill också framhåva Kronborgs unika läge. Kommunen övertar varvshalvön och river de stora grå hallarna.
- 1998 ber Helsingör kommun fyra arkitektkontor komma med förslag på en helhetsplan för området kring hamnen och Kronborgs slott. Helsingörs kommun och Slots- og Ejendomsstyrelsen enas om ett förslag från landskapsarkitekt Jeppe Aagaard Andersen men finansiering saknas.
- 2003 visar fonden Realania intresse för landskapsplanen. Planen omfattar inte de gamla varvsbyggnaderna. Ska området stärkas som helhet, måste varvsbyggnaderna ingå i planen - men de måste enligt staten bara användas för kulturella och offentliga ändamål. Kommunen äger nu de tre byggnaderna närmast hamnen.
- Vid årsskiftet 2002/2003 föds idén om Kulturvarvet. Man inspireras i synnerhet av den Sorte Diamant i Köpenhamn och Dunkers Kulturhus i Helsingör.
- 2004 antar Helsingörs Byråd lokalplanen för landskapsprojektet och lokalplanen för Kulturvarvet på det gamla skeppsvarvsområdet. Fonden Realania, Helsingör kommun och Slot- og Ejendomsstyrelsen ingår ett samarbete om landskapsplanen. Helsingörs kommun står själv för Kulturvarvet och köper statshamnen av staten. Målet är att hela området kring Kronborg skall stärkas som kulturellt och historiskt centrum, och att staden och borgen ska sammanbindas bättre.
- Våren 2006 lyser man ut en öppen internationell arkitektävling om varvsområdets utveckling. Byggnaderna av den första etappen planeras till 2007 för att stå färdigt sommaren 2009.

Befintliga byggnader 1:1000

Situationsplan 1:1000